

החטיבה המקצועית

החלטת מיסוי : 1592/17 **תחום החלטת המיסוי : מס ערך מוסף**

הנושא: החבות במע"מ של חבות במע"מ בגין גמול לתובע המייצג בתובענה ייצוגית - החלטת מיסוי שאינה בהסכם

העובדות:

1. חברה נתבעה בתובענה ייצוגית.
2. ביהמ"ש פסק כי עליה להשיב כספים לחברי הקבוצה.
3. בנוסף להשבת הסכומים לעיל, פסק ביהמ"ש על גמול לתובע המייצג ולבאי כוחו.

הבקשה:

אישורנו כי הסכומים המתקבלים בידי התובע הייצוגי אינם חייבים במס ערך מוסף.

תמצית הסדר המס ותנאיו:

להלן עמדתנו בשים לב לנסיבות המקרה-

1. סעיף 2 חוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975 (להלן-"החוק"), מטיל מע"מ על "עסקה" בישראל.

הגדרת "עסקה" ו"עסקת אקראי" בסעיף 1 לחוק:

"עסקה" - כל אחת מאלה:

... (1)"

... (2)

(3) עסקת אקראי.

"עסקת אקראי"

(1) מכירת טובין או מתן שירות באקראי, כשהמכירה או השירות הם בעלי אופי מסחרי;...

2. תובענה ייצוגית הינה מוסד משפטי דינוני מיוחד אשר מוסדר בחוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006 (להלן-"חוק תובענות ייצוגיות"). על פי סעיף 2 לחוק תובענות ייצוגיות, תובענה ייצוגית היא "תובענה המנוהלת בשם קבוצת בני אדם, שלא ייפו את כוחו של התובע המייצג לכך". (ר' ע"א 1834/07 חיים קרן נ' פקיד שומה גוש דן (פורסם בנבו) בפסקה 12 (להלן: "פס"ד חיים קרן").

3. סעיף 22 לחוק תובענות ייצוגיות, קובע כי כאשר בית משפט מכריע בתובענה ייצוגית עליו להורות על תשלום גמול לתובע המייצג.
4. בפס"ד חיים קרן דן בית המשפט העליון בסוגיית החבות במס בגין הגמול שמקבל תובע מייצג עבור פועלו במסגרת תובענה ייצוגית. פסק הדין קבע כי יש לראות בגמול כ"עסקת אקראי" בעל אופי מסחרי כאמור בסעיף 2(1) לפקודת מס הכנסה.
5. הנימוקים להחלטת בית המשפט היו, בין היתר, בשל כי הנסיבות האופפות את פועלו של התובע המייצג מן הרגע שהחליט לפעול ככזה ועד לליבוך התובענה בבית המשפט ומחוץ לו, מלמדות רובן ככולן על כך שמדובר בסיטואציה המתאפיינת באוריינטציה עסקית, כזו שיש לסווג – על רקע תכליתו של מוסד התובענות הייצוגיות כפי שזו משתקפת בהוראות החוק – כעסקת אקראי בעלת אופי מסחרי. עוד נאמר, כי תפקידו של התובע המייצג הינו מעין יזמי. לשם כך תורם הוא מזמנו וממרצו, משקיע הון אנושי ולעיתים גם כספי מתוך ציפייה להשאת רווחים, תוך נטילת סיכון בעל אופי כלכלי, כאשר הרווח משקף, בין השאר, תמורה בגין שירות שנותן לקבוצה.
6. יתר על כן, בית המשפט העליון אף ייחס זהות אינטרסים ופעולות הן לתובע המייצג והן לבא כוח המייצג.
7. לאור כל המקובץ לעיל, לעמדתנו ועל פי ההלכה שנקבעה בפס"ד חיים קרן, יש לראות בגמול עבור פועלו של התובע המייצג במסגרת התובענה הייצוגית, כתמורה עבור שירות בעל אופי מסחרי אשר נופל בגדר החלופה הראשונה להגדרת "עסקת אקראי" שבסעיף 1 לחוק. על כן, בהתאם להוראות סעיף 2 לחוק, על הגמול שנפסק לתובע המייצג יחול מס ערך מוסף בשיעור מלא.
8. הסוגיה ועמדתנו הובאו בתמצית בלבד.
9. החלטה זו מבטלת מיום פרסומה עמדות מקצועיות שניתנו בעבר ע"י הנהלת רשות המיסים, המשרדים האזוריים או גורם אחר, במידה והן קבעו אחרת.